

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 10.

Érdemes jubileum.

(—a.) Napjainkban ugyszólván minden napos dolog a jubileum. Alig győzik megvárni az emberek, hogy valamelyes fordulóponthoz érjenek, ők maguk gondoskodnak róla, egy-egy alkalmas elszólással, hogy megtudják azok, akik az ilyen ünnepeket rendezni szokták. A többi aztán megy magától, mint a karika-csapás.

Ezek közül a sablonos jubileumok közül úgy emelkedik ki Darányi jubileuma, mint az óriási tölgy a bokrok közül. Szinpadias ünnepek, küldöttségek telvonulása s más efféle görög tüzek hiányzanak, csak meghitt barátai emlékeztek meg róla a minap az alkotmány-párt vacsoráján, így került a sajtóba. Ha mozsárlővésekkel, bandériummal nem is fogadják, annál mélyebben érzi a magyar föld népe, mennyi hálával tartozik annak, aki tiz esztendeje fáradozik nem lankadó buzgalommal és szemmel látható sikerrel a magyar föld érdekeinek védelmében.

Mikor egy évtizeddel ezelőtt átvette az ország földművelésügyének a vezetését, a magyar gazdák nem valami nagy szimpátiával fogadták. Nem sokat remél-

tek tőle. Fiskális ember volt, politikus, telivér liberális. Éppen ez utóbbi körülmény miatt aggódtak a gazdák, akik már torkig voltak a liberális gazdasági politikával. A liberálisizmus harminc éves uralma éppen elég volt arra, hogy megmozgassa a földet birtokosaik lábai alatt. A kisbirtokosok nagy része elpusztult, vándorbotot vett kezébe, ment Amerikába meg a városok falai közé s beállt proletárnak. A nagybirtokok pedig sorjába idegen kézre kerültek, akik megtudták menteni földjüket, csak a bankoknak ke-restek.

A pusztulás, mit a liberális gazdasági politika okozott, felnyitotta a gazdák szemét, kik éppen azon időtájt kezdték a szervezkedést, az agrárius mozgalmat, mikor Darányi a bársony székbe került. Az agrár mozgalom oly elementáris erővel indult meg, hogy a liberálisok az első összezapásnál véglegesen elvesztették pozíciójukat a Országos magyar gazdasági egyesületben. Amint az agráriusok — élükön Károlyi és Dessewffy grófokkal — átvették a magyar gazdák vezetését, megcsinálták az agrárprogramot, szervezték az agrár-gyűléseket s e gyűléseken valamint a parlamentben és a sajtóban olyan agitációt indítottak meg programjuk mellett, hogy annak sikere nem maradhatott el.

Az új földművelésügyi miniszternek

ilyen körülmények között nem kellett sokat töprengenie, hogy mit csináljon. Nem is töprengett sokáig. Amint Bánffy bukása után Széll lépett a kabinet élére, Darányi minden fentartás nélkül és egész nyíltsággal az agráriusok mellé csatlakozott s aztán egész lélekkel és teljes buzgósággal fogott hozzá az agrár program megvalósításához.

Sajnos, hogy ebben nemcsak az állam anyagi erejére kellett tekintettel lennie, hanem a politikára is, amelyben a liberálisizmus még ma is, a liberális párt bukása után is, nagy tényező. De ezen akadályok dacára is Darányi e tiz év alatt annyit tett a magyar földért és népért, amennyit összes elődjei együttvéve sem tettek.

A munkásviszonyok javítása kiváló gondja volt Darányinak, ki mikor a veszedelem fenyegetett, kész volt az államhatalom minden erejével megvédeni a a magyar föld termését, de viszont mindent megtett, hogy a gazdasági munkásoknak tisztességes megélhetést, tisztességes lakást biztosítson. Ha a magyar föld józan népét nem tudják a nemzetközi izgatók oly könnyen félrevezetni, ez első sorban Darányi munkájának köszönhető.

A szövetkezeti ügy felvirágoztatása, a hegyvidéki akció a ruthének és székelek segélyezésére, a jóra való, érdemes

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Nemzeti lélek az irodalomban.

Irta **Beöthy Zsolt.**

II.

(Vég.)

Irodalmunk történetében három olyan mozgalom tűnik szemünkbe, amely szinte forradalmi látszik. Az egyik Bessenyei, a másik Kazinczy, a harmadik Petőfi. Az első, mint irodalmi mozgalom is, a budai Vérmezőn és Ferenc császár börtöneiben ér véget. A második a nemzeti gondolatnak a reform-kor politikájában és Kisfaludy Károly irodalmi iskolájában erősebben és közvetlenebbül fellobbanó lángjánál halaványodik el. A harmadik, halhatatlan művészi eredményeivel dicsőségünk és erőnk ma is. Bessenyei egy új világfelfogás forradalma, Kazinczy a nyelv és izlés forradalma, Petőfi az egyéniség forradalma. De mindegyikük magyar forradalom, mely száz szállal fűződik a multba és különösen az irodalom nemzeti jellemének nem gyöngítésére, hanem ellenkezőleg minél szabadabb és teljesebb kifejtésére törekszik. Ami új gyanánt lelküket heviti, azzal nem

kiirtani törekszenek a szellemet, amely őket szülte, hanem megtermékenyíteni és új életre serkenteni. Bessenyei Voltaire tanítványa, tele van belső harccal, kiegyenlítetlenséggel, ellentmondással. Mind e sok következetlenség kétségtelenül gondolkodásának gyengeségéről tanuskodik, de tanuskodik mind ahány épp olyan mértékben magyarságának erejéről. Esztétikája, filozófiája, politikája voltaképp egy nemes léleknek meghatározó és izgató küzdelme, hogy az új világfelfogást akként olthassa magába és nemzetébe, hogy magyarságát és hagyományait megtagadnia ne keljen. Kazinczyt, a külföldieskedéseért annyit gunyoltat, ugyanez az eredeti motívum vezeti. Ezért törekszik izlésében minél európaiabb, nyelvében minél újabb és gazdagabb lenni, mert a nemzeti erő gyarapodását látja benne. Sohasem érzi és akarja másnak magát, mint a nemzeti szellem fejlődése egy láncszemének. Epp úgy kitértetni törekszik az ősi, gyökeres magyar névnyelvvél való kapcsolatát Molière fordításaiban, mint azt, amely költő és nyelvvelő elődeihez fűzi, akiket fölfedez, magyaráz, közrebocsát. Petőfi üstökös-járása sem oly magános, előzmény nélkül való a történeti folyamatból kiszakadó és ellene forduló, amilyennek sokak szemében látszik. Nem akarunk terjedelmesebben utalást tenni rá, hogy költői

jelleme a magyar szellemnek legősbibb és leg-tisztább hagyományában, a népköltészetben van predestinálva, de előkészítőit, még pedig megszakíthatatlan láncolattal megtaláljuk a műköltészetben is. Az eperjesi költők szerény csillagképlete előtte jár. Vachott Sándor, Kerényi Frigyes, Sárosi Gyula, Szemere Miklós, Szakáll Lajos egyenkint, külön-külön megzendítik a hangokat, meghozzák az elemeket: a magyar életképet, a költészet költői motívumát, a fantázia új és merész kapcsolatát és a népi hangot, a szabad természet-szeretetet és a humort, végül a népdalt, kezdeményekben és tordékékben azt, ami Petőfi lángszellemében egyesülve, magával ragadta nemzetét és a világot.

E példák eléggé megvilágítják, hogy a multtal való kapcsolat fenntartása, a történeti folytonosság megőrzése, a hagyományok és benne a nemzeti léleknek éltető élete egyáltalában nem a maradiságot jelenti. Ne is jelentse soha. De azt jelenti, hogy az emberi haladással eljövendő eszmei és formai változások, népünk pszichológiájának, történetének és irodalmának tanúsága szerint, nemzeti valónkat nem fogják kiforgatni magából, hanem ennek természeti erejével, sajátos feltételeivel fejleszteni és erősíteni. Új erőt hoznak, de nem megsemmisítésére, hanem gyarapítására annak, amit dicsőségünkkel és szen-

Figyeljék meg PFAFF kirakatait!

munkások jutalmazása, a háziipar meghonosítása, a nép gazdasági oktatása, a szőlőkultúra terjesztése, az állattenyésztés fejlesztése, gazdakörök szervezése, gazdasági könyvtárak létesítése stb. stb., mind-mind kedves és hasznos gyümölcse Darányi munkájának.

Hogy mindezzel nem lehetett helyrehozni a liberális gazdasági politika három évtizedes pusztítását, az magától érthető sajnós dolog, ehhez még sok, nagyon sok kellene névszerint és első sorban az agrárius programnak a földtehermentesítésre, a homesteadra és az uzsorára vonatkozó részének megvalósítása és még sok más egyéb, aminek ma még ezer akadálya van. De éppen mert sok kell még ehhez, annál több ok egygyel, hogy őszintén kívánjunk Darányinak még hosszú, sikeres, áldásos miniszterkedést, hogy újabb érdemeket szerezhessen egy másik hasonló jubileumhoz.

Aehrenthal külügyminiszter Budapesten. Aehrenthal külügyminiszter tegnap este nejével Budapestre érkezett. A külügyminiszter két, esetleg három napig lesz Budapesten. Wekerle miniszterelnök a külügyminiszter tiszteletére ebédet fog adni, melyen a kabinetnek összes itt időző tagjai részt vesznek. Aehrenthal vasárnap este vagy hétfőn reggel utazik vissza Bécsbe.

A függetlenségi párt köreiben Aehrenthal budapesti utazásának nagyobb politikai jelentőséget tulajdonítanak. Annyi bizonyos, hogy a külügyminiszter elsősorban az 1909-iki közös költségvetés és ezzel kapcsolatban a katonatiszti fizetések emelése ügyében kíván a magyar kormányval tárgyalni. Ezeknek a kérdéseknek az elintézése most már sürgős, mert a delegáció legközelebbi ülészaka tudvalevőleg májusban lesz és ekkor a közös kormánynak már végleges előterjesztésekkel kell előhozakodnia. Ezek az előterjesztések pedig csak

vedéseinkkel eddig gyűjtöttünk. A költségvetés, a maga legsajátosabb, legtisztább költői célja is a fejlődésnek, haladásnak erre a nemzeti mivoltunkban gyökerező, ettől elválaszthatatlan módjára utalja. Még összefoglaljuk: az egész magyar szellemi életnek legrégebbi hagyományára, legállandóbb és legjellemzőbb erejére: a nemzetire. Valószínűségét csak ez teheti igazgá, igazságát valószínűvé. Ifjú társaink, akik e hagyományokat semmibe vevő kultuszával keresik ma az új utakat: az igazit csak részességekből fogják megtalálni, Zrínyi is, Csokonai is, Vörösmarty is, Petőfi is, Arany is a maguk korának gyermekei voltak és dicsőségük, hogy halhatatlan szavakban tolmácsolták koruk szellemét. De amint egymás kezét fogják, egy érzés, egy lélek lüktet végig rajtuk, magyar nemzedékeken, magyar századokon. Lüktet, előre és fölfelé vonva őket s vonva velük és általuk a milliákat, kik a lélekben közösek. A magyar költségvetés addig fog tartani, amíg az a lánca meg nem szakad. Nem addig, amíg magyarul verselni fognak, hanem amíg az lesz, amit mindenkor értettek s ma is értünk alatta: a magyar lélek tolmácsa.

olyanok lehetnek, melyek a két kormányval egyetértve dolgoztattak ki.

Aehrenthal nemcsak Wekerlével, hanem Kossuthal, Apponyival és Andrássyval is fog konferálni. Kormánykörökben egyenesen megcáfolják azt a hírt, mintha a külügyminiszter budapesti utjának esetleg a politikai helyzetben beállható jelentősebb fordulat lehetne a következménye.

Balpárti és nemzetiségi párti jegyzők. Mint értesülünk, a balpárt és a nemzetiségi párt a harmadik ülészakban megejtendő jegyzői és bizottsági választásoknál mint önálló parlamenti pártok fognak fellépni. E tekintetben a kormányval tárgyalások indultak meg, melyek eredményre vezetnek. Ugy a balpárt mint a nemzetiségi párt egy-egy jegyzői állást kapnak, azonkívül pedig a két párt tagjai az egyes bizottságokba is be fognak választatni. A balpárt Nagy Györgyöt, a nemzetiségi párt pedig Vlád Aurélt szándékozik a részükre fentartott jegyzői állásokra jelölni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 10.

Ma tartotta a képviselőház a husvétii szünet előtt utolsó ülését. A 12 órakor kezdődő ülés formális volt és csupán az ülészakot berekesztő királyi kézirat felolvasására szolgált alkalmul.

Telt padosorok előtt nyitotta meg az ülést Návay Lajos elnök.

Wekerle Sándor miniszterelnök rövid beszéd kíséretében benyújtotta az ülészakot berekesztő királyi kéziratot, amelyet Hammersberg László olvasott fel.

A királyi kézirat szövege így hangzik:

Kelt Bécsben, 1908. április 1-én.

Mi I. Ferenc József Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya és Magyarország apostoli királya, hű Magyarországnak és társországainak, zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1906. évi május hó 19-ére Budapest fő- és székvárosunkba egybehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötünket. Kedvelt hűveink! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az általunk 1906. évi május 22-én megnyitott országgyűlésnek második ülészakát ezennel berekesztjük, egyszersmind a harmadik ülészakot ez évi április hó 29-ére összehívottunk nyilvánítjuk. Kikhez egyébiránt királyi kegyelmükkel állandóan hajlandók maradunk.

A királyi kéziratot az elnök javaslatára átküldték a főrendiházhoz. A Ház ezután hozzájárult az elnök azon javaslatához, hogy a legközelebbi ülését április 29-én tartja.

Ez ülés napirendje: A királyi kézirat felolvasása, két alelnök, kilenc jegyző megválasztása. Indítvány és interpellációs könyvek felolvasása. Ezután elnök az ülést negyed egy órakor bezárta.

A főrendiházban.

A főrendiház ma déli 1 órakor Dessesffy Aurél elnöklésével ülést tartott. Az elnöki elő-

terjesztések során elnök elparentálja Lobkovitz herceg volt budapesti hadtestparancsnokot és a főrendiház tagját.

Azután az időközben beérkezett iratokrói referál, báró Uray Béla főrend vagyónállapotának a megvizsgálása végett az ügyészséghez megkeresést küld. Az elnöki referatumokat tudomásul vették, végül az elnök az ülészakot berekesztő kir. kéziratot felolvassa, melyet a képviselőház küldött át, melyet a Ház tudomásul vesz. Az ülés vége fél 2 órakor.

Biharmegye új kórháza.

Ankét az alispánnál.

Biharmegye új kórházának kérdése most már csak rövid idő kérdése. A tegnapi nap folyamán ugyanis olyan stádiumba jutott az ügy, hogy ezután maga az építkezés kivitele leg még munkát adni és rövid időre halaszta a kérdés végleges megoldását.

Ismertettük annak idején, hogy a vármegye szükségét látta annak, miszerint a régi és ma már a kornak nem megfelelő kórháza egy modern, a kívánalmaknak mindenben megfelelő épülettel cserélje fel. Az új kórház költségei tekintélyes összeget igényelnek és a vármegye mégis megszavazta annak jórészt, mert átlátta, hogy a jelenlegi kórház tovább nem maradhat fenn.

A megye törvényhatósága annak idején egy százalékos pótdót szavazott meg e célra és ezenkívül kimondotta, hogy a jelenlegi kórházi épület telkét értékesíteni fogja s annak árát is az új kórházba fogja fektetni.

Ez az áldozat teljesen igénybe vette azt a mértéket, amit a megye e célra fordíthatott. Az így nyert összeg azonban még nem elég a terv megvalósításához, azért számított az állam és a város hozzájárulásához is.

Az állam hozzájárulása abban nyilvánulna meg, ha a jelenlegi ápolási díjak összegének felemelését engedélyezné. A város hozzájárulása pedig a telek adásban volna. A megye ily irányu felterjesztést is intézett a belügyminiszterhez. A miniszter rokonszenvesen fogadta az ügyet és elhatározta, hogy annak részletes tanulmányozása után egy megbízottat küld ki Nagyváradra, ahol az illető képviselőkkel tanácskozni fognak a kérdés megoldása felett.

A miniszteri kiküldött dr Raisz Gedeon miniszteri tanácsos, aki a közegészségügy élén áll, tegnap megérkezett Nagyváradra. A miniszteri kiküldött tegnap délután már megkezdte a város és a megye vezetőségével a tanácskozásokat.

A tanácskozás a megyeházán az alispánnál történt, ahol jelen voltak dr Raisz Gedeon, Glac Antal, Miskolczy Ferenc dr, Rimler Károly, Wallner Odön dr, Varró Domokos, dr Móricz Ernő, dr Fráter Imre, dr Baróthy Akos, Kőszeghy József, Balogh Elemér.

Az értekezlet délután fél 6 óráig tartott. Az ankét elé különben nagy érdeklődéssel tekintettek, amennyiben ettől volt függővé téve, hogy az állam megadja e a hozzájárulást első sorban és másodsorban, hogy jóvá lesz e hagyva

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

az egy százalékos pótdó. A miniszteri kiküldött határozottan kijelentette, hogy a miniszter hozzájárul mindenkben a vármegye határozatához, ha a jelen értekezleten pozitív megállapodásra jutna.

Az új kórház teljesen modern épület lenne, mely 400 ágyra volna berendezve. Az épületen fog feküdni. Az építkezési költségek összesen 1.800.000 koronát igényelnek. Ennek igénybevételét jóváhagyták szóval a megye előterjesztését ebben elfogadták.

Nagyobb vitatárgyat képezte az új kórház helyének megállapítása. Ugyanis itt két javaslat volt felszinen. Az egyik, amit a megye ajánlott és ami a közegészségügyre előnyösebb is az, hogy a kórházat az elmekórház mögött elterülő földeken építsék. A másik javaslat a városé s e szerint a kórháznak legalkalmasabb helye a Rulikovszky-ut végén a temetőtől jobbra terülő nagy tisztás földön volna.

Az utóbbi hely a város tulajdona és ezt teljesen ingyen adná a kórház céljaira. A vármegye e javaslatot határozottan ellenzi, mert ez a terület elsősorban is nagyon ki esik a városból, másodsorban az nem olyan egészséges terület, mint a hegyi rész.

A területre vonatkozólag az anketon nem történt megállapodás. Az értekezleten kimondták, hogy helyszini szemlét tartanak és annak során fogják megállapítani az új kórház helyét. Az értekezlet tagjai ma délelőtt fognak helyszini szemlét tartani.

Fegyelmi ügyek a megyén.

Biharmegye fegyelmi választmánya tegnap ülést tartott, melyen négy ügyet tárgyaltak le. A választmány ülésében az a nevezetes, hogy t. i. Biharmegyében most volt az első eset az állami tanítók elleni ügyekben mint bíróság hozott ítéletet a választmány. Itt az 1907. évi XVI. törvénycikk alapján készült fegyelmi szabályzat most lett alkalmazva első esetben.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Jelen voltak Glac Antal elnöklete alatt Varró Domokos, Vasady Lajos, dr Baróthy Pál, Czifra Gerő, Balogh János. Első sorban tárgyalás alá kerül Kemény Andor tinódi tanító fegyelmi ügye. Kemény ellen Molnár György lelkész adott be panaszt, melyben azzal vádolta őt, hogy az iskolában egy tanuló megvert, hogy nem tanít rendszeresen, hogy a lelkész ellen izgat. Ezekon kívül még vádolva van a tanító, hogy a peres feleknek tanácsot ad, a balesetknél elsősegélyt nyújt, halásznati engedélye van, a községi képviselőtestületnek tagja és végül, hogy a tanítót sógora a múlt évben tetteg inzulálta.

A választmány bírósággá alakult át. Vasady Lajos tanfelügyelő előterjesztette az ügyet, ismertette a vizsgálat adatait. A tanfelügyelő után dr Baróthy mint közbíró mondta el vádbeszédét. A tanító helyett Rádl Ödön helyettese, dr Poynár Széver mondott vádbeszédét.

A vád és védelem előterjesztése után a választmány visszavonult és rövid tanácskozás után meghozta az ítéletet. A választmány Kemény Andor tanítót felmentette a vádak alól.

Második ügy volt Nagy Imre élesdi tanító ügye Nagy ugyanis a múlt év szeptember havában a vallás- és közoktatásügyi miniszterre vonatkozólag olyan kijelentéseket tett, melyek

sértőek voltak s a melyek megkivánták a fegyelmi vizsgálat megindítását.

A vádlott önmaga védte magát. A választmány beigazoltnak látta a vádakot s ezért a tanítót dorgálásra ítélte. A tárgyalások menete nyilvános volt, csupán az ítélet meghozatala történt zárt ülésben.

A tanítók fegyelmi ügyén kívül a *tulkai bíró* ellen indított fegyelmi ügyet tárgyalták, melynek megtörténte után dr Breider Armin magyarorszei körorvos fegyelmi ügye következett. Dr Breider ellen fegyelmi azért lett elrendelve, mert beigazolást nyert, hogy több rendbeli uzsoráskodást követett el. Az uzsoráskodás miatt különben már korábban határozott a kuria, mely Breidert hivatalvesztésre ítélte. A fegyelmi választmány a kuria ítéletének érvényét szerzett.

Az elősorolt ügyek letárgyalása után az ülés véget ért.

Előfizetési felhívás.

Nem kell sem térben, sem időben messze menni argumentumért; mindennap hangosabban olvassa ránk a kegyetlen tanulságot: hogy a keresztény társadalom lépésről-lépésre veszti a tért.

Mikor ellenségeink leszoritják furtanggal vagy erőszakoskodással egy-egy emberünket nem az egyeseké: valamennyiünké, az egész keresztény társadalomé az a veszteség.

Megtámadják egyéneiben a keresztény társadalmat, oszlopait ássák alá, hogy az épület romba dőljön és a romok fölött szabad legyen a zsákmányolás — és ezt a munkát tétlenül nézzük.

Lehetséges-e, szabad-e összedugni a kezeket akkor, mikor a házat gyújtogatják fejünkre?

Évek során át figyelmeztetjük közönségünket a fenyegető veszélyre, melyet az új pogányság hoz magával. Ez ellen a szervezett támadás ellen nem véd meg más, csak a szervezett védelem.

Egy táborba gyűjtsön mindnyájunkat a keresztény öntudat!

A keresztény öntudat, a keresztény ébredés lobogóját lengeti lapunk egy évtizedet meghaladó idő óta. Ide gyűjtjük, a mi zászlónk alá azokat, a kiknek még van érzéke ez ország, e társadalom erkölcsi alapjai iránt. Mikor lapunk terjesztését és az előfizetések megújítását kérjük az új negyedév kezdetén, ezt a keresztény lobogót akarjuk erős, győzni képes és győzni akaró sereg élén látni.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 "

A »TISZANTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Erős Rezső, a I. sz. püspökség jószágigazgatója Budapestre utazott s részt vett a Darányi tiszteletére rendezett ünnepélyeken.

* **Április 11.** Az 1848-as eszmék diadalra jutásának emlékére a törvény április 11-ét rendeli hivatalos ünnepnek. A törvények szentesítésének napját fogják ma ünnepelni a hivatalok és az iskolák. A székesegyházban ma istentisztelet lesz, melyen a törvényhatóságok és hivatalok képviselői is jelen lesznek. A tanintézetek közül a kereskedelmi iskola tart ünnepélyt ma délelőtt 9 órakor. Az ünnepély műsora a következő:

Hymnus. Eneklí az ifjuság.

Megnyitó. Tartja: Rosenthal József f. o. t.

»Kossuth sirja« Abrányi Emiltől, szavalja Rácz Sándor k. o. t.

Ünnepi beszéd. Tartja: Gelber Sándor f. o. t.

»Erős hit« Abrányi Emiltől, szavalja Rosenthal Andor f. o. t.

Szózat. Eneklí az ifjuság.

* **Kossuth Lajos-szobra Pécssett.** Az ország legtöbb városában, sőt igen sok nagy községében is szobrot állítottak már Kossuth Lajosnak. Most Pécs városa készül a Kossuth-szobor leleplezésére, amely nagy ünnepségek között május 10-én megy végbe. A leleplezési ünnepélyre Nagyvárad városát is meghívták.

* **Magyar cimerek és zászlók az iskolákban.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap értesítette Vasady Lajos tanfelügyelőt, hogy az iskolák részére megfogja küldeni a lobogókat és a magyar himnuszos táblákat. Eszerint 400 ilyen tábla és 866 lobogó fog érkezni a tanfelügyelőhöz. A nemzeti jelvényeket minden iskolában kifog kellene függeszteni és ennek ellenőrzését a hatóság fogja eszközölni.

* **A városi alkalmazottak kérelme.** Nagyvárad város tisztviselői, segéd és kezelő személyzete kérelemmel fordult a törvényhatóságához, hogy a város tulajdonában levő Rimánóczy-fürdőben a saját és család tagjaik részére a gőz- és kádfürdőket 50 százalékos kedvezményvel használhassák. A méltányos kérelmet a tisztviselők közül senki sem írta alá, s azon a segéd és kezelő személyzet tagjai szerepelnek. — Debrecen városa éppen most renováltatja a tulajdonában levő Margit-fürdőt s kimondták, hogy a rendőrség tagjai és a városi szolgák bizonyos időközönként teljesen ingyen vehetik igénybe a fürdőt. Ezt a kedvezményt nálunk is megkellene adni.

* **Cigányok garázdálkodása Micskén.** Ugyálszik, hogy a margitai járás területén ismét garázkodnak a kóbor cigányok. Micskén április hó 6-án éjjel két helyen is betöréses lopást követtek el. Szilágyi Margit urinő lakását törték fel s a kamarából és padlásról elvitték az összes, nagymennyiségű füstölt húst, zsírt s más élelmiszert. Ugyanezen éjjel feltörték Freimann Benjámint korcsmáját és szatócsboltját, ahonnan pénzt ugyan nem, de nagymennyiségű fűszerárakat emeltek el. — Ugyancsak Micske községben ellopták Zöld Gábor ottani lakos pénztárcáját, 250 koronával. Mind a három bűncselekményt állítólag kóbor cigányok követtek el. A csendőrség megindította a nyomozást s egészen Terje községig vezetett a nyom. Ugyanis a Micskétől Terjéig vezető uton az elloptott fűszerek egy részét eldobálva megtalálták.

* **Hirtelen halál.** A szunyogdi korcsmában Bu. tyán Simon széltallói lakos össze-

esett s meghalt. A hatóság megindította az eljárást, mert az a gyanu merült fel, hogy a hirtelen elhalt embert megmérgezték. A boncolásban azonban megállapították, hogy szív-szélhűdés okozta a szegény ember halálát.

* **Tavaszi eső.** Két nap óta lehült a levegő s kevés megszakítással hideg eső szitált. Az esőtől kipattan a fák rügye, zöld pázsit veri fel a rétek és mezők tar határát, kiütődik a kukorica, kikél a buza, rozs, szóval virágos, édes tavaszba borul a fiatalodni vágyó természet. Az esőre nagy szükség volt, hiszen még alig látszik, hogy beléptünk a tavaszba, pedig ide s tova április közepén vagyunk, a mikor már a kalendárium szerint is szabad Szent György napján — gyöpre ülni. Ez az eső tehát valóságos áldás, mert ezután már rohamosan hajt ki a természet. Annyi azonban egészen bizonyos, hogy ennek az áldásnak legjobban a gazdák örvendenek, mert a földolog az, hogy a termés bő legyen. — Aggasztó csupán, hogy a levegő nagyon lehült s ha éjjel kitisztul az idő, könnyen fagy lehet. Ez pedig mérhetlen károkat okozna.

* **Késelő paraszt.** Papp Sándor bályoki lakos garázda, veszekedő természete sok bajt csinált már a községben. Tegnapelőtt összetalálkozott egyik haragosával: Debreceni Sándorral, aki fia társaságában volt. Az izgága ember belekötött Debreczenibe és fiába, akik kerülni igyekeztek a veszekedést. Papp Sándort ez még jobban feldühösítette s kést rántott és úgy Debreczeni Sándort, mint annak fiát veszélyesen összeszurkálta. [A garázda ember dühét a csendőrség csillapította le.

* **Tulipánvilág az Edisonban.** A korzó népszerű és előkelő mozijának az Edison színháznak igazgatósága most oly irányban fejt ki eredményes működést, hogy műsorába csupa olyan kinematogramok kerüljenek, amelyek nemcsak elsőrendűek e nembben, de városunkban még egyáltalában nem voltak láthatók. Ilyen képekből alakult ki az Edison legújabb műsora, melynek tegnap volt a bemutatója a színház előkelő törzsközönségének nagy tetszése mellett. A műsorban színes trükkök, mozgalmas és ötletes bohózatok váltakoznak tanulságos és érdekes természeti jelenetekkel. — Különösen kiválik a műorból egy szenzációs virágkép, mely a tulipán virágot mutatja be ezernyi színpompában és fantasztikus csoportozatokban. A sportot kedvelő közönségnek egy rendkívül érdekes automobil verseny köti le a figyelmét. Ma délután 3 órakor az Edison-színházban gyermekelőadás lesz.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzására a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyert: 34323.

5000 koronát nyertek: 834 22992.

2000 koronát nyertek: 3890 4336 8023 20095 21217 34659 35998 39585 51896 53816 64146 71196 74311 95177 99888 111490 116117 120749.

1000 koronát nyertek: 1967 9173 10721 10743 14216 15946 16396 19639 21824 34785 36731 39227 42034 42034 42463 44064 46187 46521 48513 49523 51837 55953 51150 61910 63432 64317 65347 65617 73131 74234 76471 77872 80037 80254 81811 88979 89371 91246 92640 95027 97636 97842 96160 99044 101247 114619 115675 117618 124470.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

* **Névmagyarosítás.** Brúder Sándor nagyváradai joghallgató vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel *Eársony*-ra változtatta.

* **Találtak** 10 korona 20 fillér pénzt. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőriőkapitányánál.

x **Megérkeztek** dus választékban szép plüsché, selyem- és cukortojások, díszdobozok. Friss saját készítményű bonbonok igen előnyös árban kaphatók, nemkülönböztetve ünnepl díls, mákos patkók és kalácsokat megrendelésre bármilyen árban készítik. MOLNÁR H. cukrász, Bémer-tér 2. — Telefon 395.

TÁVIRATOK.

Darányi jubileuma.

Budapest, ápr. 10. Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert miniszterségének 10 éves jubileuma alkalmából a miniszterium tisztviselői élükön Mezőssy Béla államtitkárral meleg ünneplésben részesítették. A tisztviselők nevében az államtitkár szép beszédben üdvözölte a jubiláló minisztert, amire az meghatóttan válaszolt. Az ünneplés a miniszterium fogadó termében történt.

Megszűnt főrendiházi tagság.

Budapest, április 10. A főrendiház mai ülésén Uray Báliat báró bejelentette, hogy főrendiházi tagságát megszüntetnek tekintve, mert ez a joga úgy látszik hamis okiratokon alapul s mert vagyona nem üti meg a kiszabott censust. A főrendiház igazoló bizottsága most foglalkozott az ügygyel és Uray vagyonát megfelelőnek találta, az okiratokra azonban olyanokra akadnak, amelyeknek a valódisága iránt kételyek merültek föl. A bizottság azt javasolta, hogy az ügyet tegyék át a kir. ügyészséghez, amit a főrendiház el is fogadott s így az ügyészség feladata lesz ebben az ügyben dönteni. Mindenesetre Uray azonban inkorrekt dolgot nem követett el, mert az okmányok hamis voltáról eddig még nem tudott s most, hogy azokról meggyőződött, ezt azonnal bejelentette.

A Kossuth-szobor pályanyertese.

Budapest, ápr. 10. A Kossuth szobor pályázati ideje lejárt s a díjak odaítélése tárgyában tegnap határozott a juri. A pályanyertes Morvay János lett, aki az első díjat nyerte s akit egyszersmint a kivitellel is megbízták. A szobor a parlament főkapuja előtt lesz felállítva.

Bülow olaszországi utja.

Berlin, április 10. Bülow herceg ma este fél 11 órakor utazik el Olaszországba. Utközben sehol sem állapodik meg és vasárnap délután fél 2 órakor érkezik Rómába. Vele lesz Flotov követ és Schaefer titkos kormány tanácsos. A birodalmi kancellár kihallgatást fog kérni a királytól és pápától. Körülbelül 14 napot tölt Olaszországban.

Merénylő perzsa katona.

Teherán, április 10. Az éjjel egy perzsa katona merényletet követett el Rosshorn Arthur osztrák-magyar követ felesége ellen. A követ felesége ugyanis az orosz nagykövet feleségével kocsin hajtattott haza, amikor az utcán egy katona a kocsiába lépett. A golyó a két nő előtt süvített el, de kárt nem tett. Rosshornné a lö-

vés után kiugrott a kocsiából és megragadta a merénylő katonát, akitől elvette fegyverét és aztán gyorsan az orosz nagykövet palotájába hajtattott. A merénylő katona még sokáig futott a kocsi után, míg a palota előtt az orosz katonák elfogták. A követnének nem első esete a mostani, hasonló bátorságáért már a király 1902-ben ki is tüntette őt.

Az anarchisták az abruzói herceg ellen.

Newyork, ápr. 10. Edins Katalint, az abruzói herceg menyaszonyát az anarchisták dinamit merénylettel fenyegetik, ha nem bontja fel az eljegyzést. A menyaszony eddig 4 fenyegető levelet kapott. A szenátus házáat éjjel-nappal detektívek őrzik.

A lisszaboni zavargások.

Lisszabon, április 10. Eddig még nincs kiderítve, hogy vasárnap melyik pártcsoport okozta a zavargásokat. A köztársaságiak és a Franco-pártiak visszautasítanak minden vádat. A kormány vizsgálatot rendelt el az eseményeket és a városi gárda magatartását illetőleg. A közvélemény azon az állásponton van, hogy a tüntetések csak szórványosan fordultak elő és azt látszottak provokálni, illetve annak szükségességét illusztrálni, hogy új kabinet kerüljön a mostani helyébe. Azt beszélnek, hogy a St. Dominik-templomba a polgárőrség behatolt és a közönség közé lépett. Az éj tolyamán tartott razzia alkalmával több letartóztatott egyénnél tekintélyes pénzüsszeget találtak, amelyeknek nagysága nincs arányban az illetők vagyoni viszonyaival, úgy hogy ezt a rendőrség igen gyanus körülménynek tekinti.

A sah merénylőit letartóztatták.

Berlin, ápr. 10. A Lokalanzeigernek jelentik Teheránból: Tegnap itt letartóztattak egy perzsa alattvaló tulajdonát képező villanytelep öt alkalmazottját, kiket azzal gyanúsítanak, hogy ők követték el a sah elleni bombamerényletet. Ezuttal bizonyos, hogy tényleg az igazi tetteseket tartóztatták le.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat d. u. a karszemélyzet jutalomjátéka. Este: Varázskeringő. (Tábory Frida bucsuja.)

Vasárnap délután: Nincs elvámolni valója? Este: Traviata. (Szántó bucsuja.)

Béroziek bucsuja. Nyolc évig kacagtatta meg *Bérczi Gyula* Nagyvárad közönségét s nyolc évig tekintettük vele együtt elválhatlanak a nagyváradai színpadtól B. *Horváth Irmát*, a sikkes, kecses táncos művésznőt. Erdélyiéken kívül csak *Bércziék* vannak még itt abból a gárdából, melylyel *Somogyi Károly* az állandó színházat megnyitotta, hogy ők elmennek, mintha egy oly erős kapocs szakadna el, amely a multnak kedves emlékeihez fűz bennünket...

Bérczi Gyula az örökös jókedv volt a színpadon, annyira, hogy komoly szerepeiben is önkéntelenül derűtséget fakasztott. Nem egy szerep van, amelyet a közönség már szinte el sem tud képzelni *Bérczi* nélkül s ha néha-néha megessett, hogy *Bérczi* valamelyik szerepét más vette át, soha nem volt meg az a hatása, a

mely előbb volt. Hiányzott a szerepből valami, ami behizelegte magát a közönség lelkébe, ami kedvessé tette a szerep komikumát — hiányzott belőle Bérczi.

A balettet meg éppen nehéz lesz Bércziné nélkül elképzelni. Emlékszünk rá, nyolc év előtt egyik színházi ujság szépségversenyt rendezett s akkor Bércziné a kórusból diadalmasan vette fel a versenyt protegált művésznökekkel: Bércziné szavazatait a közönség őszinte elismerése hozta össze. Azóta ez az elismerés csak gyarapodott, amit tapasztalhatott Bércziné minden alkalommal s amit ő azzal viszonzott, hogy a nyolc évet nyomtalanul hagyta elröppeni. Sok haj megszürkült, ki is hullott azóta, Bércziné azonban ma is az a sikkes, bájos táncos művésznő, aki évekkal ezelőtt egyszerre meghódította a közönséget.

Természetes, hogy a tegnapi bucsuzás egyiké volt a legzajosabbaknak. A Bérczi-párt elhálmozta a közönség az elismerés jeleivel s kiérezhették ebből a bucsuzók, hogy erre az Isten hozzádra legjobb válasz: viszontlátásig!

—

Színházi kabaret. A Szigligeti színház ma délután lezajló kabaret előadásáról, amely a kardalokosok javára megy, városzerte szokatlan érdeklődéssel beszélnek. Pompás siker ígérkezik, olyan attrakciók és meglepetések készülnek, amelyek a nagyváradi közönség minden rétegét ki fogják elégíteni. A gazdag műsorból mégis kiemeljük Károlyi Leona pompás, meglepetést keltő számát, Tábori Frida kupléit, Szánthó énekét s Bérczi-pár szenzációs számait, Reviczky Rózi énekét és táncát, Palásthyt és főleg Alexander és Antalfy Margitka tüneményes táncművészetét. Bura zenekara és Szende éneke fogja interpretálni a poéta főispánnak, Glac Antalnak szép magyar nótáit. — Konferenciáé Liptai lesz és fél helyárok lesznek. A mai délután zajos lesz és érdekes.

Tábori Frida bucsuja. Ma, szombaton este egy közkedvelt, vérbeli művésznő bucsuja lesz. Tábori Frida, annyi színes, meleg színházi este hőse, bucsuzik a Szigligeti színház közönségétől. A Varázskeringőt választotta e célra Franci hires szerepét, legjobb alakításai egyikét. A közönség zajos ünneplésre készül ma estére.

Vasárnapi előadások. Délután a Nincs elvámolni valója? kerül színre, ez a rendkívül izgató cselekményű, nagyhatású francia bohózat, este pedig Szántó Gáspár bucsuzik, ez a gyönyörű énekművészzel megáldott színész, aki Verdi világhírű nagy operáját a Traviatát választotta e célra. Szánthó Gáspár magasan kiváló a vidéki színészet legtöbb énekes színésze közül és méltó reá, hogy hálás közönsége szeretettel és melegen bucsuztassa.

Gyöngyi Izsó vendégszereplései. A színház agilis igazgatója négy estére meghívta az országzerte kedvelt komikust, Gyöngyi Izsót és művészeleányát, Jolánt, a Szigligeti-Színház vendégművészei gyanánt. A jövő hét egy első napján játszanak és pedig sorrendben: Nap és Hold, A kornevillei harangok, a Goldstein Számi szenzációs sikerű szerepében és egy művészi nivón álló kabaret estély keretében. Már is nagy az érdeklődés a közkedvelt fővárosi művészek iránt, akik négy estén a humor és grácia színeit ragyogtatja a nagyváradi színházban.

IRODALOM.

Uj vizeken.

(Versek. Irta: Harsányi Lajos. Ara 1 korona.)

A Stephaneum-nyomda izléses kiállításában kopogtat be verseivel Harsányi Lajos, mint hozzánk irt leveléből látjuk, rábacsanaki (Sopronmegye) káplán.

Ideálisan gondolkodó léleknek mutatkozik versében Harsányi, a ki napi fárasztó munkája közben is meglátja az életben a költőt s azt dalba tudja szőni. Van a kötetben pár költemény, amely határozott tehetségre vall: így a Fehér fűrtök, A tenger madonnája, Vágy, Anyám, Kék szobák, a melyek felülkerekednek a mindennapi értéken. Ezeket érzik az őszinteség, a szívből fakadó melegség, a közvetlenség és eredetiség. Kár, hogy némely verseiben Harsányi nem elégszik meg saját lelke világával, hanem kölcsönösként fordul másfelé. Ez erőtetettségre vezet. Ilyen sorok:

Cim nélkül az ujjvizeken vagyok én.
A szent dalolás örökre szeretője,

sehogy sem illenek a fent megdicséret versek közé, de a szerző tollába sem. Egy versben az Atyais-ten sakkozik a sátánnal. Eva, a királyné, elbukik, erre az Ur felveszi »a bástyai tornyot,« királynévá teszi, megnyeri a játszmát — s akkor teremti Szűz Máriát. Olyan erőszakolt, nagyotmondani akarás ez a vers, hogy az ember nem is akarja elhinni: Harsányi írta ezt is? Néhol szereti a jelzőket tulzsufolni, a »szent« szót különösen halmozza, meg nem felelő helyre is. Van nála szent szám, de szent lugas, szent álmódás, szent nimfa, szent szerető, saját szívét is szentté avatja.

Mindezek azonban a kezdő tulzásai, a melyeket a kötetben felcsillanó tehetségnek megbocsát az olvasó abban a reményben, hogy Harsányi további írói pályáján a Fehér fűrtök, az Anyám és a Kék szobák folytatásait fogja megírni s ezekkel fog igazi sikert aratni.

—

Nadányi Zoltán versei.

A Szigligeti-társaság pályázatán díjat nyert fiatal poéta, Nadányi Zoltán most kötetben is kiadta verseit. Konstatálni kívánjuk, hogy ez a kötet elűt a kezdők szokásos első verskötekeitől abban, hogy kevés benne a kezdő szárnypróbálgatás, látszik rajta a gondos megválogatás. Ez a kötet még jobban beigazolja, amit a pályanyertes költeményekből megállapítottunk: hogy Nadányi Zoltán első sorban lírai tehetség. Vannak érzései, amelyeket új formában, költőileg tud kifejezni. Fordulatosan, hangulatosau is, nem egy verse megkap bensőségével, igaz érzéseivel. Jól esik a mai lírai »költőknek« részben azalkoholizmus, részben az agylágyulás rovására irható extravaganciáiból szerencsére semmi sincs Nadányi Zoltánban; a magyar irodalom legnemesebb hagyományait veszi mintaképül, ami csak dicsérendő dolog. Neki nincs szüksége szeszre, hogy irjon s a bolondok házánál szebbnek találja a természetet. Maradjon meg ezen az uton s akkor lírai tehetsége — (epikai költeményei határozottan gyengék) — még sok szép és igazán értékes sikerhez fogja juttatni.

—

A »Kis Pajtás« 33-ik száma szokott kedves, lélekemelő tartalommal megjelent. Gazdag

tartalmából kiemeljük: Tavaszi dal. (Vers.) Kozma Jánostól. — A fecske. (Vers.) V. F.-től. — A búús gyűszű. Irta: Gratzter Piusz. Rajzolta: Fáy Dezső. — A kereszt alatt. (Vers.) Morvay Imrétől. — Feljebb! . . . Irta: Sárándy István. — Paca és Maca. (Vers.) Irta: Dettó. — Tóni öcsém esete. Irta: Kozma János. Rajzolta: Harsányi Gyula. — Gyermekek. — Aranykalász. — Tudomány-Csöppek. — Kéziügyesség. — Mulattató. — Játék. — Fejtörők. stb. Ez a kedves gyermeklap mélyen bevődődik szórakoztató és tanulságos tartalmával a gyermeklélekbe és valóban megbecsülhetlen kis pajtása minden gyermeknek. Legolcsóbb és amellet tetszetős, kedves a kiállítása. Rajzai jók és kifejezők. A Kis Pajtás egész iskolaévre csak 6 kor., félévre 3 korona. Megrendelhető: »Kis Pajtás«, Budapest, VII., Thököly-ut 16. Cimen. Mutatványt is küldünk.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A »Magyar Művészet« képtárlatának zárónapja vasárnap, 12-én fényes matiné keretében fog lefolyni. Dr. Bárdos Artur, az ismert fővárosi műkritikus és dr. Rózsa Miklós jeles esztétikus előadást fognak tartani közérdekű művészeti témákról: A matiné kezdete 11 órakor. Ugyancsak vasárnap délután a kiállítás vármegyei helyiségében képárverést rendez az igazgatóság, a midőn is bármely, a közönség által kiválasztott kép árverés útján megszerelhető. A tárlat városunkból Aradra megy.

Igazságszolgáltatás.

Félholtra vert ember.

Régi elkeseredés, harag, engesztelhetetlen gyűlölet égett a lelkében Fehér Károly, Fehér Lajos íj. Oláh Gábor hegyközszenmiklósi lakosoknak Váradi Gábor ellen s csak alkalomra vártak, hogy egy régi sérelemért bosszút álljanak rajta. Az alkalom ez év január 17-én látszott elérkezettnek, amikor a régi haragosok látszólag együtt borozgattak, Lék Sándor gazda pincéjében. Késő estére járt már az idő, amikor az alaposan beborozott társaság hazafelé indult. Az uton Fehér Lajosban föllángolt a régi gyűlölet és »No Gábor, most megtizedtem a régi adósságot« szavak kíséretében a nála levő hatalmas kulccsal úgy vágta főbe a mit sem sejtő embert, hogy az hangtalanul rogyott össze. A magával tehetetlen embert aztán félholtra verték és vérbefagyva ott hagyták az uton. Hogy milyen állatias kegyetlenséggel bántak el a szerencsétlen emberrel, arra jellemző, hogy Oláh, akinél töltött fegyver volt, jelövéssel fenyegetett mindenkit, aki a félholtra vert embernek, kinek a feje számtalan sebből vérzett, segélyére akart menni, sőt állítólag rá is lőtt Molnár Imre odaváló legényre, aki haza akarta vinni az állatias kegyetlenséggel megkínzott embert.

Az ügyet a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága a tegnapi nap folyamán dr. Csulyok Béla elnöke alatt tárgyalta, aki mellett Rottár és Vámosy szavazóbírák működtek. A vádirat felolvasása után a vádlottak és a tanúk kihallgatásra került a sor, akiknek a vallomása a vádlottak tagadásával szemben beigazolta a vádiratban foglalt tények valóságát. A vád, amelyet László ügyész képviselt, és a védelem közt, melyet dr. Rádó Ödön, dr. Rosvány Jenő és Veissberger Lipót terjesztettek elő, heves és izgató eszmeharc volt, amely után

a törvényszék meghozta az ítéletet, amely ifj Oláh Gábort két évi, Fehér Lajost másfélévi fogházra ítélte. Az ítélet ellen vádlottak és védők a kir. ítélőtáblához fellebbeztek.

Parasztpárba. A nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága Millye Gyula elnöke alatt két pelyhes állu siheder fölött itélkezett a tegnapi nap folyamán, akik csupa virtuskodásból majd apyonverték egy embert. Tavaly októberben történt, hogy Biharpuspókiban a falu korcsmájában összetalálkoztak a régi haragosok, Putnoky Gábor, Szeghalmi József és a velük hadilábon álló Padurán Lajos és Kós Lajos. Az ellenfelek közt éles szóváltás fejlődött ki, amelynek a vége az lett, hogy Putnoky és Szeghalmi alaposan helybenhagyva hagyták el a harciert. Távozásuk közben azonban visszakialtották a győztes tábornak: »Gyertek arra mitelénk, ha van bennetek kurázsik! Padurán és Kós utánuk szaladtak, sőt Padurán be is ment Szeghalmiékhoz az udvarra, ahol a két legény kapával meg karóval úgy összeverte, hogy 20 napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedett. A hősködő legényeket Váry alügyész vádbeszéde és a dr. Ertsey Péter részéről előterjesztett védelem után a törvényszék három-három hónapi fogházra ítélte. Az ügyész súlyosbításért, vádlottak az ítélet szigorúsága miatt felebbeztek.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, ápril. 10.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	—	644.50
Közúti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, ápril. 10.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 10.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	—	—	19.20

Hűtőipari kongresszus. Hivatkozással a m. kir. szabadalmi hivatalnak 4143 | 1908. sz. leiratára, van szerencsénk az érdekeltek tudó-

mására adni, hogy a hűtőkészülékek bemutatásával kapcsolatos hűtőipari kongresszus, a párisi bizottság legújabb értesítése szerint, Párisban, a folyó 1908. évi szeptember hó 17-től szeptember hó 23-ig terjedő időben fog megtartani. Nagyvárad, 1908. április hó 10. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Ita:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (40)

— Különben — szolt végre — engedj meg egy kérdést. Mi készlet arra, hogy egyáltalán beleavatkozzál e dologba?

— Az egész már régen nyomta lelkemet, — viszonzá Truyn; — de ami ma végre határozottan rákényszerít, hogy szójak, az, hogy tegnap, mielőtt a »Falconé«-ban megérkeztek, Gandryné és Fergusonné oly megjegyzéseket engedtek magoknak, melyek meggyőződtek arról, hogy feltűnő udvarlásod Zinka jó hírnevének ártani kezd.

— No bizony, ha minden mosóné pletykáját felvinné az ember! — odaszólt Sempály bosszusan. Aztán hosszasan beszélt, felelősséget, Istentől rábizott kötelelességeket és más e felét említve. Truyn szép arcán fagyos guny merült fel s miután egy darabig csendesen hallgatta, a szünetet be sem várva, beleszólt Sempály nagyhangzú peroratóijába:

— Kérlek, hadd abba a szemfényvesztést, a dolog igen egyszerű: Szereted Zinkát?

Az attaché összevonta szemöldeit.

— Igen, — motyogá; de a hang ingerült volt.

— És arra, hogy szembeszálj a kellemetlenségekkel, melyek e házasság elkerülhetetlen következményei volnának, arra nincs elég bátorságod?

Sempály néma maradt.

— Akkor, édesem, csak egyet tehetsz; a mily gyöngéden lehet, vissza kell vonulnod, még pedig minél hamarébb.

— Azt nem tehetem és nem akarom tenni! — kiált fel Sempály lábával toppantva.

— Ha három nap alatt még nem tetted meg a szükséges lépéseket mielőbbi áthelyezés érdekében, kénytelen leszek Sterzt — vagy fivéredet figyelmeztetni. Amint jobban szereted! — szolt Truyn határozottan.

— És most, Isten veled!

— Isten áldjon! — felel Sempály, meg sem mozdulva. Truyn az ajtónak tart. A küszöbön megáll, hátranéz s kissé akadozva szól:

— Ne vedd rossz néven, Niki — nem tettem másképp. Gondold meg az egyet: a köteletség keserű harapás, de utóize édes.

II.

— Szegény leány! szegény, bájos gyermek! — dörmögé Truyn magában, a Palazzo di Venezia szürke kőlépcsőin elhaladva. — Hát most van az ideje veleszületett felelősségről, a körülmények kényszerítő hatalmáról, nemzetgazdászatról beszélni — most! . . . Szent Isten! . . . Szivarra gyujtott, aztán egyszerre türelmetlenül ellökte magától. — Hja! . . . egy olyan leánnyal találkozni, mint Zinka, szeretettni és szabadnak lenni! . . .

Indulatosan kilépett a térre. A kapu mellett álló portás elcsodálkozott, hogy a rendesen oly udvarias gróf ez egyszer figyelembe sem veszi alázatos köszöntését. Amióta a gróft ismerte, ez ma először történt meg rajta.

Sajátságos egy ember volt ez az őszhajú fiatal gróf Truyn! Igen szerencsés családi körül-

ményekben nevekedve, fiatalos elhamarkodással hajlama ellenére elvette a szép Cincenburg Gabriella hercegnőt és soha sem tudta megszokni a kiábrándult, józan világítségét, mely egyedüli ressourceja volt e felületen, szivtelen nő mellett, ki nálánál sokkal idősebb lévén, hidegvérrel mindenét kockáztatta, hogy a tüzes és jellemes ifjut a házasságra kényszerítse. Pár évvel azután barátságos uton megváltak. Truyn nevét adta nejének, neje meghagyta neki gyermekét. Élete egy sivatag volt. Nagy, nemes szive, volt, mit senkinek sem ajándékozhatott, hanem elhagyatottan kellett magával hordania, míg egyre borongósabb, nehezebb lett.

Gyermeke iránti szeretete, bármennyire elfoglalta, még sem volt elegendő arra, hogy életét betöltse úgy, amint lelki szüksége megkívánta volna. Egész lényét a nyomasztó elégedetlenség egy vonása hatotta át. Évek óta többnyire külföldön tartózkodott s így számos, igazán osztrák előítélletől megszabadult. Ausztriában azért mégis reakcionáriusnak tekintették, mert passzív modorával mindig pártjával szavazott. Majd a baloldal kiméletlensége, majd a jobb oldal izgatottsága felett mosolygott és az alkotmány tékeltesítését hiába való fáradságnak tekinté.

Eppen nem tudott egyetérteni a fennálló világrendszerrel, de úgy vélekedett, hogy nagy hibáink javítására mindenekelőtt az emberiség ujjászületése volna szükséges — pedig az emberek ezen ujjászületésre semmi kedvük nincs s legfőbb gyönyörűségük abban áll, ha egymásra ráförmedhetnek s hibáikat egymásra kenhetik.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. munkatársainkat felkérjük, sziveskedjenek a husvétii mellékletre szánt dolgozatokat mielőbb beküldeni.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

3701—908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1908-ik év folyamán hat időszaki tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május hó 4—24. földmives kisgazdák; június hó 1—14. erdőőrök; június hó 16—28. lelkészek; július hó 2—22. és július hó 25-től augusztus 15-ig néptanítók végre augusztus 18—31-ig nők számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptáraknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Minden tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részeshetnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják, s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonalszakaszai között levő valamelyik állomásáról jönnek, személy és vegyes vonatok III-ik kocsiosztályában érvényes féláru menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazáskor fog megtérítettetni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványokat, amelyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérelmezik a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve, felületes hatóságuk útján a földmivesek és más foglalkozásuk pedig községük előljáróságának ajánlásával ellátva az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be. Nagyvárad, 1908. március hó 30.

Rimler Károly
polgármester.

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetősége Miskolc.

10751. szám.

Pályázati hirdetés.

A Magyar Királyi Államvasutak Garamberzence állomásán a vendéglői üzletre 1908. évi október hó elsejétől számítható 5 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtók felhívattak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi május hó 5 én déli 12 óráig a Magyar Királyi Államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e cím alatt: »Ajánlat a garamberzencei pályavendéglő bérletére 10751—908. számhoz« lepecsételt borítékban tértívény mellett nyújtsák be. Az ajánlaton a névalírás két tanuval előttemzendő s az ajánlati összeg betűkkel is kiírandó.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi május hó 4-én déli 12 óráig bányapénzképen 1000 koronát készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételni nem fog. Takarékpénztári betétkönyvek el nem fogadhatók. Az ajánlattevőket ezuttal is figyelmeztetjük, hogy étel és ital árjegyzéket a változott viszonyokhoz mérten újból fogjuk megállapítani.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 33. ajtó szám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztük, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A magyar királyi államvasutak fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választásson.

Miskolc, 1908. április hó 6 án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742. Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatolás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselét.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy

tavaszi ujdonságainkat

női ruhaszövetek, selymek, delinek és mosóárukban, ugyszintén tavaszi női felöltők és tafft kabátokban megtekinthe.

Szebbet, jobbat, divatosabbat

sehol olcsóbban nem kap

mint nálunk.

Két nagy csödtömegből

került 2500 méter gyapju dejin a 50 kr., valódi »Koechlin«-féle levartimok a 42 kr., **1000 méter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól, 1650 méter szines és fekete tafft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles tafft fihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek

27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben

a régi elismert szolid minőségek és árak.

Nagybecsü pártfogást kérünk:

Wallerstein Fülöp Fiai

Bémer-tér, Pannónia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Hirdetmény.

A Nagyvárad Takarékpénztár r. t. igazgatósága közhirre teszi, hogy az elmúlt évben eszközölt új részvény kibocsátásánál az elővetelre be nem jelentett **7 darab új részvény** a Mezey Mihály kir. közjegyző ur közbejöttével **f. április hó 29-én** szerdán délután fél 4 órakor a Nagyvárad takarékpénztár üzlethelyiségében megtartandó nyilvános árverésen fog eladatni.

Az árverési feltételek az árverést megelőzőleg 2 nappal, a takarékpénztár üzlethelyiségében megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. április 10.

A »Nagyvárad Takarékpénztár«
Igazgatósága.

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitós, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Állami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

GÖZFÜRDŐ. GYÓGY- -- FÜRDŐ-OTTHON. --

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, roszullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370. 4 fillérbe kerül. 1-150 Egészségi cipők, valamint izzadtság szívó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

A nagypiaci 60. számú házban egy sarok

üzlethelyiség

1908. évi május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál.

A Biharmegyei Takarékpénztár
zálogháza
é hó 21-én

árverést

tart.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

BUZIÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMEK, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,
RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógyomdra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

SEBŐ IMRE

könyv-, zenemű-, papir-
írószerkereskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir és írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.